

Beszámoló a Nemzeti Hírközlési Hatóságnak az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatást nyújtók körében végzett 2007. évi ellenőrzési tevékenységéről

1. Bevezetés

Az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvény (Eat.) 20. §-a alapján a Nemzeti Hírközlési Hatóság (NHH) ellátja a Magyarországon lakóhellyel, vagy székhellyel rendelkező, nyilvánosság számára szolgáltató elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatást nyújtók (továbbiakban: szolgáltató) hatósági felügyeletét. Az NHH szervezetén belül ezt a tevékenységet az NHH Hivatala Informatikai Szabályozási Igazgatóság végzi.

A felügyelet célja annak biztosítása, hogy a szolgáltatók működése megfeleljen az Eat-ban, valamint más releváns jogszabályokban, illetve a szolgáltatók által teljesíteni vállalt szabályzatokban és általános szerződési feltételekben foglalt követelményeknek.

Ennek biztosítására a Hatóság az Eat. 20. § (2) bekezdése alapján helyszíni ellenőrzést is végezhet, az ellenőrzéshez szükséges helyiségekbe beléphet, iratokat, adathordozókat, tárgyakat, munkafolyamatokat vizsgálhat meg, illetve a szolgáltató jelen lévő képviselőjétől és alkalmazottjától felvilágosítást kérhet. A Hatóság az Eat. 20. § (4) bekezdése alapján évente legalább egyszer átfogó ellenőrzést végez azoknál a szolgáltatóknál, amelyek minősített szinten nyújtanak szolgáltatást.

Amennyiben a Hatóság bejelentés alapján, vagy piacfelügyeleti tevékenysége során nem megfelelést észlel a szolgáltató működésében, az Eat. 21-23 §§ szerinti intézkedéseket, illetve szankciókat alkalmazhatja.

A Nemzeti Hírközlési Hatóságnak az elektronikus aláírással kapcsolatos feladat- és hatásköréről szóló 45/2005 (III. 11.) számú Kormányrendelet 7. § alapján a Hatóság az elvégzett ellenőrzésről, valamint az annak során szerzett tapasztalatairól az adatvédelemre vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek figyelembevételével minden évben éves összesítő jelentést készít, amelyet a tárgyévet követő év április 30-ig nyilvánosságra hoz.

A Hatóság felügyeleti tevékenységével kapcsolatos határozatait nyilvánosságra hozza, ezek a következő Internet címen érhetők el:

<http://www.nhh.hu/index.php?id=dokumentumtar&mid=1297&lang=hu>

2. A 2007. év során végzett piacfelügyeleti tevékenység

a) Szolgáltatások nyilvántartásba vétele

A Hatóság egy 2006. évben indult eljárás befejezéseként 2007. január 22-én ilyen szolgáltatást elsőként nyújtóként nyilvántartásba vette a Microsec Kft. minősített

elektronikus archiválás szolgáltatását, amely 2007. február 1-jétől meg is kezdte működését.

Az Educatio Társadalmi Szolgáltató Kht. 2007. augusztusában kérte nem minősített, elektronikus közigazgatási hatósági eljárásban is felhasználható tanúsítványokat kibocsátó hitelesítés-, illetve aláírás-létrehozó adat elhelyezése aláírás-létrehozó eszközön szolgáltatást nyújtó szolgáltatókénti nyilvántartásba vételét. Az eljárás lezárására, és a szolgáltató nyilvántartásba vételére 2008. január 17-én került sor.

b) Szolgáltatások felügyelete:

A Hatóság a 2007. évben elvégezte mind a négy, nyilvántartásában már korábban is minősített szolgáltatást nyújtóként szereplő szervezet (MÁV Informatika Kft., Magyar Telekom Nyrt., Microsec Kft., NetLock Kft.) kötelező éves helyszíni ellenőrzését. Mind a négy szolgáltató kínálatában megtalálható a hitelesítés-szolgáltatás, az időbélyeg-szolgáltatás és az aláírás-létrehozó adat elhelyezése aláírás-létrehozó eszközön szolgáltatás, így az ellenőrzés mindhárom szolgáltatásra kiterjedt. A Microsec Kft. esetében a fentiek mellett az ellenőrzés tárgyát képezte a tárgyévben indított minősített elektronikus archiválás szolgáltatás is.

Az ellenőrzés során a Hatóság kiemelten vizsgálta a szolgáltatók működésében az eltelt egy év alatt bekövetkezett változásokat. Ennek keretében áttekintette a szolgáltatók szabályzatainak, szervezetének, eljárásainak, informatikai rendszereinek, valamint a rendszerek és a szolgáltatás környezetének változásait. A dokumentumok áttekintésén és a szolgáltatók szóbeli beszámolóin túl egyes folyamatok működését helyszíni ellenőrzés keretében is vizsgálta. Emellett a szolgáltatóktól információt kért a működésük során bekövetkezett rendkívüli eseményekről, az ezek kezelésére és – amennyiben lehetséges – megelőzésére tett intézkedéseikről is. Ugyancsak kitért a Hatóság a szolgáltatók működésével kapcsolatban a korábbi ellenőrzések során határozatba foglaltak teljesítésére, a nem megfelelések javítására tett intézkedések körében utóellenőrzést folytatott le.

A minősített szolgáltatók ellenőrzésének alapján megállapítható volt, hogy a szolgáltatások működése az előző ellenőrzés óta eltelt egy év alatt általában véve megfelelt a jogszabályok és a szolgáltatói szabályzatok követelményeinek, a Hatóság által tett észrevételek nyomán azonban nem minden esetben tették meg a szolgáltatók a szükséges intézkedéseket határidőre. Az ellenőrzések során megállapított nem megfelelések korrigálására a szolgáltatókkal egyeztetett, határidőket is tartalmazó feladatlista alapján került sor, utóellenőrzésük a 2007. év során folyamatosan zajlott, illetve a 2008. évi piacfelügyeleti tevékenység keretében tervezett. Ugyanakkor a megállapított nem megfelelések – figyelembe véve a minősített szolgáltatások iránti, folyamatosan bővülő, de összességében még alacsonyabb fokú keresletet is – nem voltak olyanok tekinthetők, amelyek a szolgáltatások megbízhatóságát és biztonságát alapvetően befolyásolták volna.

Az Informatikai és Hírközlési Minisztérium (IHM) 2006. évben bekövetkezett megszűnésére tekintettel a közigazgatási informatikával kapcsolatos feladatokat a

jogutód Gazdasági és Közlekedési Minisztériumtól a Miniszterelnöki Hivatal Elektronikus Kormányzat Központja (MeH EKK) vette át. Ez érintette az IHM által 2006-ban létrehozott Biztonsági Hitelesítés Szolgáltatót is. Ugyanakkor a jogutódlás során megváltozott adatok bejelentéséről, illetve a szolgáltató működésével kapcsolatos jogszabályi követelmények megfelelő teljesítéséről az átvevő szervezetek nem gondoskodtak, így a Hatóság hivatalból megkereste a MeH EKK-t és felhívta a nyilvántartásban szereplő adatok változásának bejelentésére, illetve a szolgáltatásra vonatkozó előírások maradéktalan betartására. Ugyanakkor a Biztonsági Hitelesítés Szolgáltató a tárgyévben szolgáltatási tevékenységet nem végzett, tanúsítványt nem bocsátott ki.

Az Eat. 21-23. § szerinti intézkedés alkalmazása minősített szolgáltató vonatkozásában nem volt szükséges.

A nem minősített szolgáltatók esetében a Hatóság az év folyamán folyamatosan figyelemmel kísérte a nyilvántartásában szereplő adatok aktualitását, illetve azt, hogy a Hatósághoz érkeznek-e a szolgáltatásokkal kapcsolatban bejelentések, panaszok. A szolgáltatók bejelentett adataiban történt változások tudomására jutása esetében kezdeményezte az érintett szolgáltatónál a bejelentés megtételét. A szolgáltatásokkal kapcsolatban bejelentés, panasz a Hatósághoz nem érkezett.

A nem minősített szolgáltatók esetében helyszíni ellenőrzésre, illetve az Eat. 21-23 § szerinti intézkedés, vagy szankció alkalmazására nem került sor.

A Hatóság az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatásokat nyújtók bejelentése alapján számos esetben elvégezte a szolgáltatásokhoz kapcsolódó módosított nyilvános dokumentumok jogszabályi megfelelőségére vonatkozó vizsgálatát és a módosított dokumentumok nyilvántartásba vételét.

2007. decemberében a Hatóság tudomására jutott, hogy az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatások nyújtására használt hardveres kriptográfiai (szolgáltatói kulcs generálására, tárolására, illetve tanúsítványok és időbélyegek aláírására szolgáló) modulok több típusánál biztonsági sebezhetőségeket tártak fel, amelyekkel kapcsolatban a gyártójuk javításokat is közzétett. A Hatóság adatszolgáltatást írt elő az érintett kriptográfiai modulokat használó szolgáltatók számára, amelyben felhívta őket, hogy jelöljék meg az általuk használt modul és a rajta futó firmware pontos típusát, valamint nyilatkozzanak arról is, hogy a feltárt biztonsági sebezhetőségek az adott szolgáltatót érintették-e, és milyen esetleges elhárító intézkedések megtételére került sor. A szolgáltatók nyilatkozataikban arról tájékoztatták a Hatóságot, hogy a feltárt biztonsági sebezhetőségek részben nem érintették őket, részben pedig megfelelő kiegészítő védelmi intézkedések bevezetésére került sor a modulok védelmének biztosítására.

Az adatszolgáltatás nyomán ugyanakkor a Hatóság feltárta, hogy egyes szolgáltatók esetében a modulokat nem az Eat. 7. § (5), illetve (6) bekezdése szerinti megfelelőségi tanúsítvány által előírt konfigurációban működtették, illetve az alkalmazott konfigurációra érvényes megfelelőségi tanúsítvánnyal nem rendelkeztek. A Hatóság ezt követően

megfelelő határidő tűzésével felhívta az érintett szolgáltatókat, hogy a nem megfelelőségeket szüntessék meg, valamint a hiányzó, vagy lejárt megfelelőségi tanúsítványokat pótolják. A felhívások teljesítése részben a 2008. év elejére is áthúzódott.

c) A közigazgatási hatósági elektronikus ügyintézésben alkalmazható elektronikus aláírásokkal kapcsolatos hatósági feladatok:

A közigazgatási hatósági eljárásokban felhasznált elektronikus aláírásokra és az azokhoz tartozó tanúsítványokra, valamint a tanúsítványokat kibocsátó hitelesítésszolgáltatókra vonatkozó követelményekről szóló 194/2005 (IX. 22.) Kormányrendelet (KR) 11. § szerint a Hatóság nyilvántartást vezet a közigazgatási követelményeknek megfelelő hitelesítési rendekről és azokról a hitelesítés-szolgáltatókról, amelyek ezeket alkalmazzák.

A követelményeknek megfelelő új hitelesítési rend bejelentésére, illetve a már nyilvántartott hitelesítési rendek tartalmában változásokra a 2007. évben nem került sor.

A Hatóság az érintett szolgáltatók bejelentése alapján nyilvántartásba vette, hogy a Magyar Telekom Nyrt. minősített hitelesítés-szolgáltatása, valamint a MÁV Informatika Kft. nem minősített hitelesítés-szolgáltatása körében a közigazgatási követelményeknek megfelelő hitelesítési rendek alkalmazását is vállalja. Az Educatio Társadalmi Szolgáltató Kht. nem minősített hitelesítés-szolgáltatása vonatkozásában a nyilvántartásba vételi eljárás lezárására 2008. január elején került sor.

A KR, valamint a közigazgatási követelményeknek megfelelő hitelesítési rendek előírásainak való megfelelést a Hatóság a KR 11. § (7) bekezdésének megfelelően a 2007. évi piacfelügyeleti tevékenysége során, a szolgáltatás felügyeleti tevékenységbe integráltan végezte. Ennek során kiemelt figyelmet fordított a nem minősített tanúsítványok kibocsátását megelőző regisztráció, valamint az aláírás-létrehozó eszköz aláírónak való átadása során a jogszabályi követelményeknek megfelelő azonosítás biztosítására, illetve a vonatkozó szolgáltatói szabályzatok áttekinthető és az igénybevevők számára is érthető megfogalmazására, különösen azon szolgáltatók vonatkozásában, amelyek mind az elektronikus közigazgatási hatósági ügyintézésben felhasználható, mind pedig arra nem felhasználható tanúsítványokat párhuzamosan bocsátanak ki. Emellett kiterjedt még a vizsgálat arra is, hogy a KR. által az elektronikus közigazgatási hatósági eljárásban bizonyos esetekben előírt, az aláíró személyes adatainak egyezőségét vizsgáló viszontazonosítási eljárás végrehajtására az érintett szolgáltatók felkészültek-e.